

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 3570/08 - א'

בפני :
כבוד השופטת מ' נאור
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט ח' מלצר

העותרים :
1. פלוני
2. פלוני
3. פלוני

נ ג ד

המשיבים :
1. מדינת ישראל
2. כב' השופטת צפת - בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

בשם העותרים : עו"ד אביתר קנולר

פסק-דין

השופטת א' חיות:

1. העותרים הם קטינים החשודים בביצוע עבירות מין בשתי מתלוננות, תיירות מדנמרק. בהחלטותיו מן הימים 15.4.2008 ו-17.4.2008 קבע בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופטת צ' צפת) כי היום, 17.4.2008, תיגבה לאלתר עדות מוקדמת מן המתלוננות על פי הוראת סעיף 117(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק). בהחלטתו קבע בית המשפט כי נוכח העובדה שהמתלוננות עומדות לעזוב את הארץ ולשוב לדנמרק ונוכח טענת המדינה לפיה לא תהיה אפשרות להביאן לישראל לצורך מתן עדות בהמשך, קיים יסוד סביר להניח שאי אפשר יהיה לגבות את העדויות במהלך המשפט ועל כן קיימת הצדקה לגביית העדויות המוקדמת. בהחלטתו התייחס בית המשפט לטענת העותרים לפיה טרם הועבר לידיהם חומר החקירה בשלמותו ועל כן הם יתקשו בחקירת המתלוננות בשלב זה, וציין כי על פי הוראת סעיף 122 לחוק ניתן לקיים את גביית העדות המוקדמת גם ללא חקירה נגדית כלל ובמקרה כזה יש להביא את הדבר בחשבון בעת בחינת משקלן של העדויות במהלך המשפט. משכך, הורה בית המשפט לבאי כוח העותרים לקיים חקירה נגדית ככל

יכולתם, בקובעו כי אם יתברר שלא הייתה להם הזדמנות לחקור את המתלוננות, שמורה להם האפשרות להעלות את טענותיהם בעניין זה בהתאם להוראת סעיף 122 לחוק כאמור.

2. מכאן העתירה, בה מבקשים העותרים כי החלטות בית המשפט המחוזי תבוטלנה. לטענתם, התנאי הקבוע בסעיף 117 לחוק אינו מתקיים בענייננו שכן אין יסוד סביר להניח שלא ניתן יהיה לגבות את העדויות במהלך המשפט. העותרים טוענים כי לא יהיה כל קושי לזמן את המתלוננות, שכתובתן בדנמרק ידועה, לעדות במהלך המשפט וכי רצונן לשוב לארצן לפני חג הפסח אינו מצדיק את קיום ההליך המיוחד והחריג של גביית עדות מוקדמת. העותרים טוענים עוד כי גביית העדויות תיפגע באופן בלתי הפיך בזכותם להליך הוגן, שכן לעדויות אלה חשיבות מרכזית בתיק אך לא כל חומר החקירה נמסר לידיהם ואף לא ניתנה לבאי כוחם שהות מספקת להתכונן לקראת החקירה.

3. דין העתירה להידחות על הסף. הלכה היא כי אין לעקוף את הכלל לפיו אין זכות ערעור על החלטות ביניים בהליך הפלילי בדרך של הגשת עתירה לבית משפט זה. משכך, אין זה מדרכו של בית המשפט להתערב בהחלטות מסוג זה אלא במקרים נדירים בהם עולה טענה ממשית בדבר חוסר סמכות או כאשר מתגלית תופעה קיצונית של שרירות הנוגעת לתחום המינהלי של ההליך (ראו: בג"ץ 583/87 הלפרין נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(4) 683 (1987); בג"ץ 2564/96 נחום זינגר (בן צבי) נ' סגן נשיא בית המשפט המחוזי בתל-אביב (לא פורסם, 8.4.1996); בג"ץ 2484/04 ניסנביץ נ' הרכב בימ"ש מחוזי בראשות השופט צבי סגל (לא פורסם, 14.3.2004); בג"ץ 2029/07 וינברג נ' סגן נשיא בית משפט השלום בעכו כבוד השופט רחמים צמח (לא פורסם, 4.3.2007)).

4. המקרה שלפנינו אינו נמנה עם אותם מקרים נדירים המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה בהליך הפלילי. אכן, גביית עדות מוקדמת היא מהלך יוצא דופן החורג מסדר הדין הרגיל ומן האיזון אותו חותר הדין הפלילי לקיים בין ההגנה על זכויות חשודים ונאשמים למשפט הוגן ובין אינטרס הציבור למצות את ההליך הפלילי באופן יעיל ואפקטיבי. על אחת כמה וכמה כך הוא מקום שהעדויות המוקדמת נגבית על-ידי בית המשפט במהלך החקירה ובטרם הוגש כתב אישום נגד החשודים, כהוראת סעיף 117(א) סיפה. משכך, על בית המשפט לנקוט משנה זהירות טרם שיורה על גביית עדות מוקדמת אך אל לו להירתע מעשות כן בהתקיים הנסיבות המתאימות המצדיקות זאת, בבחינת "הכרח בל יגונה" (ראו ע"פ 632/83 הרוש נ' מדינת ישראל, פ"ד לט(1) 253, 266 (1985)).

בהחלטתו להורות על גביית עדות מוקדמת במקרה דנן, פעל בית המשפט המחוזי בגדר הסמכות הנתונה לו על פי סעיף 117(א) לחוק ואין למצוא בהחלטה שקיבל פגם אחר המצדיק התערבות של בית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק. כפי שציין בית המשפט המחוזי, יוכלו העותרים להעלות את טענותיהם בכל הנוגע לקושי שבניהול החקירה הנגדית של המתלוננות בשלב מוקדם זה וטענות אלה תילקחנה בחשבון לעניין משקל העדויות, כהוראת סעיף 122 לחוק. זאת ועוד, סעיף 121 לחוק מאפשר את זימון העד או העדה שעדותם נגבתה לפי סעיף 117 לעדות נוספת בהתקיים התנאים הקבועים באותו סעיף.

מן הטעמים המפורטים לעיל, העתירה נדחית ועימה נדחית גם הבקשה למתן צו ביניים. יחד עם זאת, ראינו לנכון להעיר כי על המשיבה 1 לעשות מאמץ בנסיבות שנוצרו על מנת להעמיד לרשות העותרים את כל חומר החקירה שנאסף עד כה, לרבות המוצגים שנתפסו.

ניתן היום, י"ב בניסן התשס"ח (17.4.2008).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט